

Quant (amb 't') val el Delta de l'Ebre?

Una part de la resposta la podríem trobar valorant l'activitat econòmica de l'entorn del Delta (criadors de marisc, cultiu d'arròs, turisme, etc.), que desapareixeria en cas d'una dràstica reducció de la superfície

Però hi ha una part de la qüestió més difícil de respondre i està basada en el valor que com a societat donem als béns ambientals

MARIA LLOP
@diaridatarragona

Doctora en Economia per la URV

Maria Llop és catedràtica de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica a la Universitat Rovira i Virgili (URV) i llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales per la Universitat de Barcelona i doctora en Economia per la URV. Els seus interessos de recerca són les anàlisis d'impacte econòmic, l'economia pública, el sector energètic i l'economia mediambiental.

El darrer temporal sofert a Catalunya ha posat de manifest, d'una forma molt clara i contundent, la fràgil situació en què es troba el Delta de l'Ebre i tot l'ecosistema del seu entorn. La degradació d'aquest espai no ha agafat a ningú per sorpresa. Experts i habitants de la zona havien denunciat d'un temps ençà el greu problema ecològic que pateix aquest paratge natural del sud de Catalunya.

El Delta desapareix. Així de simple i així de contundent. Les opinions dels ambientalistas, tot i els matisos i algunes petites diferències de pronòstic, van inequívocament en aquesta línia. Les causes d'aquesta previsió no són úniques, però es retroalimenten entre si. La primera raó es remunta als anys 60 del segle passat i és la construcció de les preses de Mequinensa, a l'Aragó, i de Riba-Roja d'Ebre, a la Ribera d'Ebre. Aquestes obres hidràuliques han suposat un continuat retrocés de la circulació de sediments riu avall i han ocasionat una progressiva reducció de l'espai del Delta. La producció d'energia elèctrica d'aquestes infraestructures obliga a reduir el cabal del riu i aquesta reducció també minva l'aportació dels sediments necessaris per a mantenir la superfície del Delta. Les organitzacions defensores d'aquest espai argumenten que la quantitat d'aigua que baixa pel riu Ebre no és suficient per a cobrir el cabal ecològic. Aquest cabal és el nivell d'aigua necessari per a preservar els valors ecològics d'un riu, com per exemple els hàbitats naturals, la flora i la fauna, el paisatge o les funcions ambientals com la dilució de substàncies

contaminants. Així, la no preservació de prou cabal ecològic per a garantir la sedimentació porta a una progressiva reculada de la superfície del Delta. A més, una segona raó, que se suma a la insuficiència de cabal, és el procés de canvi climàtic. L'increment de la temperatura global i el desgel de les glaceres farà augmentar el nivell del mar amb el consegüent efecte negatiu sobre el Delta. Però a més, el canvi climàtic va lligat a efectes climàtics extrems, com forts temporals, tifons, huracans, etc., que n'acceleraran la degradació. El temporal Glòria del mes passat sembla ser una primera mostra dels fenòmens climàtics que han de venir d'ara endavant a les nostres contrades.

Al marge de les derivades ambientals i ecològiques, la degradació del Delta de l'Ebre té també una interpretació estrictament econòmica. Així, estem davant d'un cas típic d'externalitat negativa ocasionada per l'activitat econòmica. Una externalitat negativa és una fallada de mercat en la qual el me-

canisme de preus no recull tots els costos ocasionats per l'activitat de producció. Si pensem només en la manca d'aportació de sediments, i deixem de banda el procés general de canvi climàtic, els embassaments riu amunt ocasionen dos tipus de costos. Uns són els costos 'privats', que queden recollits en el preu dels productes obtinguts i reflecteixen tots els costos derivats de la producció de l'energia hidroelèctrica. Els altres són els costos 'socials', que incorporen aquells perjudicis ocasionats sobre el medi ambient i sobre l'entorn i que, malgrat estar suportats per tota la societat, no queden recollits en el preu del producte. Dit d'altra forma, les companyies hidroelèctriques no comptabilitzen com a propis els costos deguts a la pèrdua de superfície del Delta de l'Ebre.

Però si volem passar al terreny de les coses concretes, la determinació dels costos socials ambientals és un problema complex de l'economia mediambiental. La idea és de quina manera podem respondre a la qüestió de com valorar uns

béns ecològics pels quals no existeix un mercat? Una part de la resposta la podríem buscar fent una valoració de tota l'activitat econòmica de l'entorn del Delta (turisme, creuers, criadors de marisc, cultiu d'arròs, etc.) que desapareixeria en cas d'una dràstica reducció de la superfície. Però hi ha una part de la qüestió molt més difícil de respondre i està basada en el valor que com a societat donem als béns ambientals concrets. Qüestions de l'estil serien en quant (amb t) valorem la supervivència d'una espècie en perill d'extinció, quin valor monetari posem a un bosc o quant estarien disposats a pagar per mantenir un paisatge determinat. Pel que fa al Delta de l'Ebre, la pregunta que caldria respondre és: quant està disposada a pagar la societat per a mantenir i/o frenar la regressió del Delta? La resposta a aquesta qüestió l'acabaràn donant les administracions competents que hauran de decidir quants recursos públics es destinaran a mitigar i/o frenar el deteriorament d'aquest espai natural.

